

**ENTREPRENEURSHIP
AS SELF-EMPLOYMENT TOOL**
SKILLS AND QUALIFICATIONS WITHIN ECVET

**Συστάσεις καθοδήγησης
Γέφυρες μεταξύ της ΕΕΚ και των συστημάτων
τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που επικεντρώνονται
στην επιχειρηματικότητα**

ΠΕΡΙΛΗΨΗ ΑΠΟ DR DOROTA NAWRAT-WYRAZ

Ιούνιος 2020

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρουσίαση της έκθεσης "Συστάσεις καθοδήγησης - γέφυρες μεταξύ της ΕΕΚ και των συστημάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που επικεντρώνονται στην επιχειρηματικότητα", είναι η δεύτερη από τα αποτελέσματα του Παραδοτέου 2 του έργου "Επιχειρηματικότητα ως εργαλείο αυτοαπασχόλησης. Δεξιότητες και προσόντα στο ECVET".

Αυτή η έκθεση είναι το αποτέλεσμα μιας ανάλυσης της κατάστασης στις χώρες εταίρους, σχετικά με τη δυνατότητα ανάπτυξης και επιβεβαίωσης επιχειρηματικών ικανοτήτων σε κάθε χώρα, στο πλαίσιο του Εθνικού Πλαισίου Προσόντων (NQF). Η έκθεση αποτελεί συνέχεια της ανάλυσης που αναπτύχθηκε στο Παραδοτέο 1 «Επιχειρηματικότητα στον Ευρωπαϊκό Χώρο Δεξιοτήτων και Προσόντων» και αποτελεί συνέχεια της υλοποίησης των στόχων και των καθηκόντων που τέθηκαν στο έργο.

Οι συνεργάτες επικεντρώθηκαν στην αναζήτηση λύσεων για γέφυρες μεταξύ μεμονωμένων εκπαιδευτικών συστημάτων και προγραμμάτων κατάρτισης ικανότητας επιχειρηματικότητας σε γυμνάσια και κολέγια στις χώρες τους, καθώς και στις δυνατότητες επιβεβαίωσης και πιστοποίησης των προσόντων. Πραγματοποιήθηκε επίσης ανάλυση των ανεπίσημων και άτυπων εκπαιδευτικών ευκαιριών, που σχετίζονται με την ανάπτυξη επιχειρηματικών ικανοτήτων και την απόκτηση προσόντων εκτός των επίσημων συστημάτων. Ένα σημαντικό μέρος της έκθεσης είναι συνεντεύξεις με διευθύνων προσωπικό εταιρειών και η ανάλυσή τους σχετικά με την απόκτηση επιχειρηματικών ικανοτήτων και την ανάγκη επιβεβαίωσης. Η ανάλυση χρησιμοποιήθηκε για τη διατύπωση συστάσεων σχετικά με την επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων.

Η έκθεση μπορεί επίσης να είναι μια βάση δεδομένων χρήσιμων πληροφοριών για διάφορες χώρες και οντότητες που ενδιαφέρονται να αναπτύξουν και να επιβεβαιώσουν τις επιχειρηματικές ικανότητες. Επιπλέον, μπορεί να είναι ένα σημείο εκκίνησης για την ανάπτυξη νέων προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης στην επιχειρηματικότητα ή τη βελτίωση των υπαρχόντων και την ενθάρρυνση του επαγγελματικού περιβάλλοντος να αναπτύξει το θέμα της περιγραφής και της ενσωμάτωσης των επαγγελματικών προσόντων. Η ανάλυση και οι συγκριτικές μελέτες που πραγματοποιήθηκαν μεταξύ των χωρών εταίρων για τους σκοπούς αυτού του έργου έδειξαν ότι, παρά τη μεγάλη ποικιλία των υφιστάμενων συστημάτων σε κάθε χώρα, η ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας είναι σημαντική και αναλαμβάνεται ως μέρος των εθνικών συστημάτων επιβεβαίωσης των προσόντων ECVET και NQF. Οι εμπειρίες και οι καλές πρακτικές από διάφορες χώρες που περιγράφονται σε αυτόν τον οδηγό μπορεί να είναι παραδείγματα λύσεων για το σχεδιασμό εκπαιδευτικών διαδρομών και το σχεδιασμό ενός συστήματος επίλυσης για τη συγκρισιμότητα των προσόντων.

Η συμπερίληψη νέων προσόντων και η ικανότητα γρήγορης επιβεβαίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων στη διαδικασία της διά βίου μάθησης είναι απαίτηση της

σημερινής εποχής. Οι ταχέως αναπτυσσόμενες βιομηχανίες, οι αλλαγές στην αγορά εργασίας και το απρόβλεπτό της, καθιστούν την επιχειρηματικότητα απαραίτητη και επιθυμητή ικανότητα για όλους αλλά ειδικά για τους επιχειρηματίες. Πρέπει να προσαρμόζονται με ευελιξία στις ταχείες αλλαγές στην οικονομία και τις επιχειρήσεις και να αντιμετωπίζουν συνεχώς νέες προκλήσεις. Οι επιχειρηματίες αντιμετωπίζουν επί του παρόντος ιδιαίτερες προκλήσεις - όχι μόνο τις μεταβαλλόμενες συνθήκες του επιχειρηματικού περιβάλλοντος αλλά και την επικείμενη πανδημική κρίση που τους αναγκάζει στην καινοτομία, τη διαχείριση κινδύνων και τη γρήγορη λήψη αποφάσεων. Οι επιχειρηματίες πρέπει να κατέχουν επίσης κοινωνικές ικανότητες (π.χ. επικοινωνία, συνεργασία, οικοδόμηση σχέσεων) ως βασικές ικανότητες στη λειτουργία μιας επιχείρησης, μαζί με τυπικές «σκληρές» δεξιότητες που σχετίζονται με τη λειτουργία μιας επιχείρησης.

Μια σημαντική αποστολή της φιλοσοφίας του NQF είναι η προώθηση της δια βίου μάθησης. Η επιβεβαίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων και τα συστήματα NQF παρέχουν την ευκαιρία να αποκτηθούν προσόντα καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής ενός καταρτιζόμενου, ανεξάρτητα από την ολοκλήρωση σχολείων, τα μαθήματα και την κατάρτιση, καθώς και την ευκαιρία για αυτο-εκπαίδευση και επιβεβαίωση τυχών δεξιοτήτων που αποκτήθηκαν στην εργασία. Το σύστημα ECVET και NQF επιτρέπει την επιβεβαίωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων με βάση τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις κοινωνικές ικανότητες. Η επικύρωση είναι σημαντική για όλους σε αυτήν τη διαδικασία - βασίζεται σε σαφώς καθορισμένες συνθήκες και διαδικασίες και επιβεβαιώνεται από υψηλή ποιότητα. Η διαδικασία επικύρωσης απαιτεί ακριβή ορισμό των μαθησιακών αποτελεσμάτων για ένα δεδομένο προσόν, γεγονός που οδηγεί στην τυποποίηση ολόκληρης της διαδικασίας και διευκολύνει την αναγνώριση και την αναγνωσιμότητα της περιγραφής των προσόντων. Χάρη σε αυτό, οι περιγραφές προσόντων μπορεί να είναι γέφυρες μεταξύ διαφορετικών εκπαιδευτικών συστημάτων. Επιπλέον, τα προσόντα που περιλαμβάνονται στο σύστημα NQF θα επιτρέψουν τη διακρατική τους συγκρισιμότητα χάρη στη συγκρισιμότητα των συστημάτων του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (EQF).

2. Συγκριτική έρευνα - συνεντεύξεις με επιχειρηματίες στις χώρες των εταίρων

Στο πλαίσιο της έρευνας που πραγματοποιήθηκε κατά την ανάπτυξη του Π2, οι εταίροι πήραν συνέντευξη από επιχειρηματίες. Οι ερωτήσεις αφορούσαν, μεταξύ άλλων, ζητήματα σχετικά με το πώς μπορούν να επικυρωθούν οι επιχειρηματικές ικανότητες και αν είναι σημαντική η επικύρωση τέτοιων ικανοτήτων.

Οι περισσότεροι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι η επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων είναι σημαντική. Ωστόσο, οι περισσότεροι από τους ερωτηθέντες πίστευαν επίσης ότι η επιχειρηματική ικανότητα μπορεί να επιβεβαιωθεί κυρίως στην «πραγματική» διαδικασία επιτυχούς λειτουργίας μιας επιχείρησης και αυτό δεν μπορεί να αποδειχθεί θεωρητικά. Οι ερωτηθέντες δήλωσαν ότι πρέπει να χρησιμοποιούνται διαφορετικές μέθοδοι στη διαδικασία επικύρωσης ανάλογα με διαφορετικές επιχειρηματικές δραστηριότητες ή προϊόντα και υπηρεσίες, και ότι πρέπει να συνδυάζουν την εμπειρία και τις υπάρχουσες θεωρητικές γνώσεις των επιχειρηματικών μοντέλων. Μερικοί ανέφεραν στοχευμένη εκπαίδευση με πιστοποίηση ΕΕΚ και επικύρωση των αποκτημένων γνώσεων στον τομέα της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Οι ερωτηθέντες σημείωσαν τη σημασία των ικανοτήτων, όπως κίνητρα, ηγεσία και διαπροσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες. Συμφώνησαν ότι είναι δύσκολο να αναφερθούν μέθοδοι επικύρωσης τέτοιων «μαλακών» ικανοτήτων. Ένας από τους ερωτηθέντες επεσήμανε επίσης το επιχειρηματικό μοντέλο Canvasbusiness ή τη δοκιμή προϊόντων - ως μεθόδους επικύρωσης.

Οι επιχειρηματίες που πήραν συνέντευξη ήταν γενικά ομόφωνοι, εξηγώντας ότι η εμπειρία στον τομέα ήταν απαραίτητη για την επιβεβαίωση της ικανότητας. Επομένως, οι μέθοδοι επιβεβαίωσης ικανοτήτων που αναφέρονται από τους ερωτηθέντες επιχειρηματίες περιλαμβάνουν:

- Εκμάθηση στο χώρο εργασίας (εάν δεν μπορεί να αποκτηθεί πραγματική εμπειρία)
- Επίλυση πραγματικών προβλημάτων
- Αποτελεσματική εμπειρία στη διαχείριση της εταιρείας

Σε γενικές γραμμές, τα μαθήματα δεν θεωρούνται ως τρόπος επιβεβαίωσης ικανοτήτων, αλλά εξακολουθούν να θεωρούνται απαραίτητα. Από τη συνέντευξη είναι σαφές ότι πολλές ικανότητες είναι πολύ προσωπικές, αλλά επίσης ότι ορισμένες συγκεκριμένες ικανότητες μπορούν να αποκτηθούν μέσω μαθημάτων (για παράδειγμα, διοίκηση και λογιστική).

Όσον αφορά τη ζήτηση προσόντων στον τομέα της επιχειρηματικής επάρκειας, οι ερωτηθέντες πίστευαν ότι παρόλο που τα προσόντα από μόνα τους δεν εγγυώνται την επιτυχία στις επιχειρήσεις, μπορούν να οικοδομήσουν τις δυνατότητες και την εμπιστοσύνη των νέων επιχειρηματιών να εισέλθουν στον επιχειρηματικό χώρο. Αρκετοί συνομιλητές ανέφεραν τα πλεονεκτήματα των παγκοσμίως αναγνωρισμένων προσόντων, ειδικά στον τομέα της επιχειρηματικότητας, καθώς αυτό θα διευκόλυνε την κινητικότητα των επιχειρηματιών.

Οι ερωτηθέντες συμφώνησαν ότι το πιστοποιητικό μπορεί πάντα να είναι χρήσιμο για νέους που ξεκινούν την επιχείρησή τους στον επιχειρηματικό τομέα ή για άτομα που θέλουν να μετακινηθούν σε άλλο τομέα επιχειρηματικότητας ή να αναπτύξουν περαιτέρω τις δραστηριότητές τους στον διεθνή χώρο. Αυτό φαίνεται να δείχνει ότι δεν έχει σημασία η

συγκεκριμένη μέθοδος επικύρωσης των επιχειρηματικών ικανοτήτων για τα άτομα που ασκούν επιχειρηματικότητα, αλλά ταυτόχρονα δείχνει και ένα κενό που μπορεί να καλυφθεί προτείνοντας νέες μεθόδους για την επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων.

Οι μισοί από τους επιχειρηματίες εξέφρασαν την άποψη ότι η ζήτηση για προσόντα στον τομέα της επιχειρηματικής ικανότητας δεν είναι ιδιαίτερα υψηλή. Ωστόσο, το άλλο μισό απάντησε διαφορετικά. Πίστευαν ότι τα πιστοποιητικά θα μπορούσαν να είναι χρήσιμα τόσο για επιχειρηματίες όσο και για εργαζόμενους. Για άλλους, η ικανότητα επίδειξης δεξιοτήτων είναι πιο σημαντική από την κατοχή πιστοποιητικών. Γενικά, πιστεύουν ότι τα πιστοποιητικά μπορούν να είναι χρήσιμα, ειδικά για τους εργαζομένους.

Οι συνεντεύξεις με διευθυντές έχουν δείξει ότι, για παράδειγμα, στην Πολωνία υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης και επιβεβαίωσης επιχειρηματικών ικανοτήτων. Οι διαχειριστές έχουν επισημάνει ότι ικανότητες όπως οι κοινωνικές δεξιότητες, η ευελιξία, οι δεξιότητες λήψης αποφάσεων και η διαχείριση κινδύνων είναι ιδιαίτερα σημαντικές αυτές τις μέρες. Οι επιχειρηματίες έδειξαν κυρίως «μαλακές» δεξιότητες ως βασικές ικανότητες για έναν επιχειρηματία. Πιο συγκεκριμένα, επισημάνθηκαν οι ακόλουθες δεξιότητες:

- Δημιουργικότητα
- Ευελιξία
- Ανάλυση και ικανότητα αυτο-κριτικής
- Οργάνωση
- Καθορισμός στόχων και επιθυμία βελτίωσης
- Κοινωνικές δεξιότητες
- Λήψη αποφάσης
- Ηγετικές ικανότητες

Αλλά υπήρχαν επίσης σχόλια σχετικά με τις «σκληρές» δεξιότητες. Διαχείριση και λογιστική, καθώς και οικονομικές γνώσεις, αναφέρθηκαν από τους επιχειρηματίες που συμμετείχαν στην συνέντευξη. Επιπλέον, αναφέρθηκε ένα σχόλιο σχετικά με την ανάγκη της καλής γνώσης του εκάστοτε επιχειρηματικού αντικειμένου και τομέα.

Οι συνεντεύξεις τόνισαν επίσης την ανάγκη για νέα προσόντα λόγω της συνεχώς στενότερης εξειδίκευσης και της εξέλιξης της επιστήμης και των σύγχρονων τεχνολογιών. Ο εργαζόμενος πρέπει τώρα να εξειδικεύεται και να μπορεί να επιβεβαιώνει τις δεξιότητες που κατέχει. Επομένως, απαιτείται πιστοποίηση τόσο για τους εργαζομένους, όσο και για τους εργοδότες που χρειάζονται αποδεικτικά στοιχεία για τα μαθησιακά αποτελέσματα που έχει κατακτήσει ο εργαζόμενος ή ο υποψήφιος.

3. Συστάσεις για επικύρωση

Με βάση την έρευνα και την ανάλυση, οι εταίροι διατύπωσαν επίσης συστάσεις για την επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων. Ακολουθούν οι προτάσεις που διαμορφώνονται από μεμονωμένους συνεργάτες.

Κύπρος

Μεγάλη πρόοδος έχει σημειωθεί στην Κύπρο όσον αφορά την αναγνώριση και την επικύρωση των επιχειρηματικών δεξιοτήτων, αλλά η πρόοδος επικεντρώνεται κυρίως σε προγράμματα που δεν είναι υποχρεωτικά. Με άλλα λόγια, δεν υπάρχει συνεκτικό, ουσιαστικό και υποχρεωτικό πρόγραμμα που επιτρέπει σε μαθητές από νεαρή ηλικία να αναπτύξουν και να αποκτήσουν βασικές δεξιότητες επιχειρηματικότητας και αργότερα να επικυρώσουν αυτές τις δεξιότητες στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF).

Αυτό απαιτείται για διάφορους λόγους. Πρώτα απ' όλα, η εκπαίδευση επιχειρηματικότητας από νεαρή ηλικία προετοιμάζει τους μαθητές να εντοπίσουν και να αντιμετωπίσουν προκλήσεις και ευκαιρίες. Χρησιμοποιώντας αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί σε όλα τα επίπεδα μπορούν να βοηθήσουν τους νέους να αλληλεπιδράσουν με τον κόσμο γύρω τους και να φανταστούν τι μπορεί να είναι διαφορετικό. Να πειραματιστούν με δημιουργικές λύσεις στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν, να ακονίσουν την ικανότητά τους στο να αναδιαμορφώνουν τα προβλήματα προκειμένου να βρουν μοναδικές ιδέες, και στη συνέχεια να δουλεύουν επίμονα για να κλιμακώσουν τις ιδέες τους εμπνέοντας έτσι και άλλους να υποστηρίξουν την προσπάθειά τους.

Δεύτερον, η επιχειρηματική γνώση είναι μια δεξιότητα ζωής που εξοπλίζει τους μαθητές με καλύτερη κατανόηση του τρόπου πρόσβασης στην αγορά εργασίας. Ένα μεγάλο κενό που παρατηρείται στην τριτοβάθμια εκπαίδευση κυρίως, είναι ότι πολλοί φοιτητές αποφοιτούν με ανεπαρκή γνώση του τρόπου λειτουργίας της αγοράς εργασίας. Έτσι, βλέπουμε μια αναντιστοιχία μεταξύ της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και της αγοράς εργασίας, μια πρόκληση που μπορεί να αντιμετωπιστεί με την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα στα σχολεία. Με αυτόν τον τρόπο, οι μαθητές θα είναι καλύτερα προετοιμασμένοι να αντιμετωπίσουν την πραγματικότητα της αναζήτησης εργασίας και να προετοιμαστούν περισσότερο για αυτήν.

Για αυτούς τους λόγους, αναγνωρίζουμε την ανάγκη επικύρωσης των δεξιοτήτων επιχειρηματικότητας από την πρωτοβάθμια εκπαίδευση, που θεσπίζονται στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF).

Μια προσέγγιση που μπορεί να εφαρμοστεί σχετικά με την επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων είναι η ανάπτυξη ενός προφίλ επιχειρηματικών ικανοτήτων όπου κάθε ικανότητα περιγράφεται σύμφωνα με τις θεμελιώδεις συμπεριφορές και δεξιότητές της. Αυτό μπορεί περαιτέρω να αναπτυχθεί για να είναι ένα εργαλείο για το σχεδιασμό της επιχειρηματικής κατάρτισης και αργότερα την υλοποίησή της, θέτοντας εκπαιδευτικούς στόχους καθώς και προτεινόμενες μεθόδους για την επίτευξή τους.

Επιπλέον, προτείνουμε τη δημιουργία κλιμακούμενων δεικτών συμπεριφοράς, που χρησιμοποιούνται ως βάση για την παροχή συγκεκριμένων σχολίων στους μαθητές (αντί για τις κοινές έρευνες κλίμακας Likert). Μπορούμε να χωρίσουμε τις υπο-ικανότητες της επιχειρηματικότητας σε διάφορους δείκτες συμπεριφοράς που αποτελούν τη βάση για τη δημιουργία ενός μέσου αξιολόγησης. Η εγκυρότητα και η αξιοπιστία του οργάνου μπορούν να ελεγχθούν μέσω ενός συνδυασμού ποιοτικών και ποσοτικών τεχνικών.

Αυτός ο τύπος αξιολόγησης μπορεί να είναι αρκετά αξιόπιστος και έγκυρος ώστε να δικαιολογεί περαιτέρω εφαρμογή στην εκπαίδευση της επιχειρηματικότητας. Ένα τέτοιο εργαλείο μπορεί να προσφέρει πολλές ευκαιρίες για την προώθηση της εκπαίδευσης στην επιχειρηματικότητα, ιδίως σε μαθητές.

Ελλάδα

Παρότι η επιχειρηματικότητα θεωρείται σημαντική δεξιότητα για την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη, δεν υπάρχει ακόμη ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο εισαγωγής μαθημάτων επιχειρηματικότητας στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα. Επιπλέον, δεν υπάρχει ένα πλήρες σύστημα επικύρωσης για επιχειρηματικά μαθησιακά αποτελέσματα που θα μπορούσε να προσφέρει την ευκαιρία στον μαθητή να συλλέξει γνώσεις και ικανότητες, και να δημιουργήσει σταδιακά ένα επιχειρηματικό προφίλ κατά την διάρκεια των σπουδών του, ανεξάρτητα από το εάν περιλαμβάνει την επίσημη εκπαίδευση, ΕΕΚ εκπαίδευση ή μη τυπική εκπαίδευση.

Στην Ελλάδα, την τελευταία δεκαετία, η εκπαίδευση για την επιχειρηματικότητα έχει συμπεριληφθεί στο πλαίσιο της στρατηγικής για το Νέο Σχολείο (2010). Αυτή η στρατηγική επιχειρεί να συνδέσει την επιχειρηματικότητα με τους μαθησιακούς στόχους που συνδέονται με την ενίσχυση της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και του επιχειρηματικού πνεύματος. Στο ανώτερο δευτεροβάθμιο επίπεδο, οι μαθητές έρχονται σε επαφή με θέματα όπως οι Βασικές Αρχές Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων.

Η Εκπαίδευση Επιχειρηματικότητας πρέπει να αποτελεί μέρος ενός στρατηγικού σχεδιασμού των προγραμμάτων σπουδών του Πανεπιστημίου, προκειμένου να παρέχει στους αποφοίτους επιχειρηματικές δεξιότητες και δεξιότητες διαχείρισης που θα βοηθήσουν στην τροποποίηση του προφίλ τους σύμφωνα με τις νέες απαιτήσεις της οικονομίας της γνώσης. Όσον αφορά τα προγράμματα σπουδών της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης, το επίπεδο της προσφερόμενης γνώσης είναι ανεπαρκές στα οικονομικά και το management, καθώς και την ανάπτυξη μη τεχνικών δεξιοτήτων. Το Υπουργείο Παιδείας έχει υιοθετήσει μια προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω για την προώθηση της εισαγωγής μαθημάτων επιχειρηματικότητας σε όλα τα Ελληνικά Πανεπιστήμια. Αυτή ήταν μια εντελώς νέα πρωτοβουλία, καθώς κανένα από τα Ακαδημαϊκά Ιδρύματα, ούτε καν BusinessSchools δεν είχαν μαθήματα επιχειρηματικότητας.

Η προώθηση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση θα μπορούσε επίσης να βελτιώσει την ελληνική οικονομία, η οποία έχει το υψηλότερο επίπεδο ανεργίας στην ΕΕ σε νέους πτυχιούχους και έναν σχετικά υψηλό αριθμό αποφοίτων που στοχεύουν να γίνουν αυτοαπασχολούμενοι επιχειρηματίες ή διευθυντές σε μικρές επιχειρήσεις.

Όπως με όλα τα μαθησιακά αποτελέσματα, από όλους τους τομείς μάθησης, τα επιχειρηματικά προσόντα πρέπει να περιλαμβάνονται στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων (NQF) που είναι συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF). Με αυτόν τον τρόπο, τα επιχειρηματικά προσόντα θα μπορούσαν να συλλεχθούν σε διαφορετικά στάδια κατάρτισης και δια βίου μάθησης. Πρέπει επίσης η γνώση δεξιοτήτων να είναι μεταβιβάσιμη και συσσωρευτική σε διαφορετικούς βαθμούς, έτσι ώστε να βοηθά τον εκπαιδευόμενο επιχειρηματία να αναβαθμίσει τα προσόντα του και να επιτύχει ένα επιθυμητό επίπεδο επάρκειας, το οποίο θα ήταν αναγνωρίσιμο, σε διαφορετικές επιχειρηματικές δραστηριότητες και διεθνείς αγορές εργασίας.

Τον Δεκέμβριο του 2015, η Ελλάδα ολοκλήρωσε τη διαδικασία παραπομπής του Ελληνικού Πλαισίου Προσόντων (HQP) στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) ως ένα σημαντικό πρώτο βήμα προς την ανάπτυξη ενός πλαισίου για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Από τότε, ξεκίνησε η φάση της καταγραφής και ταξινόμησης των προσόντων που απονέμονται από το ελληνικό μη τυπικό εκπαιδευτικό σύστημα.

Το HQF αποτελείται από οκτώ επίπεδα, όπως το EQF, που αποτελούνται από μαθησιακά αποτελέσματα για γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες. Ένα ευρύ φάσμα κατηγοριών προσόντων έχει εντοπιστεί και ενσωματωθεί στο πλαίσιο. Αυτό αναμένεται να επιτρέψει τη διαφοροποίηση των προσόντων που έχουν ομαδοποιηθεί στο ίδιο επίπεδο HQF. Το Πλαίσιο έχει σχεδιαστεί για να ενσωματώνει όλα τα επίσημα προσόντα που περιγράφονται σε όρους μαθησιακών αποτελεσμάτων και ικανοτήτων.

Όσον αφορά τις επιχειρηματικές ικανότητες, η Ελλάδα έχει αναπτύξει μια μεθοδολογία για την ανάλυση των επαγγελματικών προφίλ (πρότυπα) ενσωματώνοντας την προσέγγιση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Αυτή ήταν μια πρώιμη προσπάθεια για τη δημιουργία μιας μεθοδολογίας για τη διαμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών ΕΕΚ και μέρος μιας ευρύτερης στρατηγικής με στόχο την αναβάθμιση της ΕΕΚ. Θεωρήθηκε επίσης ως προϋπόθεση για τη δημιουργία ενός συστήματος για την επικύρωση της άτυπης και μη τυπικής εκπαίδευσης, και για την πιστοποίηση εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Ο Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού Προσανατολισμού (ΕΟΠΠΕΠ), ανέπτυξε το Εθνικό Σύστημα Πιστοποίησης Αποτελεσμάτων, το οποίο διασφαλίζει ότι τα πιστοποιημένα αποτελέσματα αντιστοιχούν στις απαιτήσεις των σχετικών πιστοποιημένων Επαγγελματικών Προφίλ. Το Εθνικό Σύστημα είναι ακόμη υπό ανάπτυξη και στοχεύει να επιτρέψει σε όλα τα ενδιαφερόμενα άτομα να πιστοποιήσουν τα προσόντα τους, ανεξάρτητα από την πορεία της μάθησης που έχουν επιλέξει.

Οι αρχές ανέπτυξαν 202 προφίλ εργασίας βασισμένα στα μαθησιακά αποτελέσματα. Η ενημέρωση και ανανέωση των αποτελεσμάτων στα επαγγελματικά προφίλ είναι απαραίτητη, και πρέπει να βασίζεται σε συνεχή έρευνα, έρευνα αγοράς και αξιολόγηση

των υπάρχοντων προγραμμάτων σπουδών. Αυτό είναι ένα σημαντικό καθήκον για όλους τους ενδιαφερόμενους, κυρίως για τους κοινωνικούς εταίρους. Συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας υπό την αιγίδα του Υπουργείου Παιδείας για τον σχεδιασμό μαθησιακών αποτελεσμάτων που θα περιγράφουν προσόντα που ήδη παρέχονται σε κατηγορίες της επίσημης εκπαίδευσης και για να προτείνουν την κατανομή τους στα οκτώ επίπεδα του ΗQF.

Όσον αφορά την ανάπτυξη ενός πλαισίου επικύρωσης που μπορεί να περιλαμβάνει τη μη τυπική και άτυπη μάθηση που αποκτήθηκε μέσω της εργασιακής εμπειρίας, στην Ελλάδα έχει υπάρξει μικρή μόνο πρόοδος. Μόλις ολοκληρωθεί το εθνικό σύστημα πιστοποίησης των αποτελεσμάτων, η πιστοποίηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων θα ακολουθεί πλέον κριτήρια και διαδικασίες που θα επιτρέπουν επίσης την πιστοποίηση των ικανοτήτων που αποκτώνται μέσω της εργασιακής εμπειρίας.

Η επιχειρηματική εκπαίδευση και κατάρτιση περιλαμβάνει την ανάπτυξη ενός φάσματος δεξιοτήτων και χαρακτηριστικών που περιλαμβάνουν, εκτός από τις βασικές δεξιότητες σε οικονομικά και μάρκετινγκ, επίσης προσωπικές και κοινωνικές δεξιότητες όπως η ικανότητα δημιουργικής σκέψης, εργασίας σε ομάδες, διαχείριση κινδύνου και αντιμετώπισης της αβεβαιότητας. Αυτό αποδεικνύει ότι η ανάπτυξη μιας ξεκάθαρης επιχειρηματικής νοοτροπίας είναι θεμελιώδης.

Τα προγράμματα επιχειρηματικότητας μπορούν να διδαχθούν σε διαφορετικά στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος, καθώς και από ιδιωτικούς και κρατικούς οργανισμούς. Μπορούν επίσης να διδαχθούν σε διάφορες μορφές σε διαφορετικές χώρες, συχνά μέσω εθνικών εκαπιδευτικών προγραμμάτων, ή και με τη μορφή μονωμένων τοπικών εκδηλώσεων (μέσω εκπαίδευσης, μέσω εργασιακής εμπειρίας ή μέσω μαθητείας). Επιπλέον, οι επιχειρηματικές δεξιότητες και ικανότητες μπορούν να εφαρμοστούν στην εργασία αλλά και σε μη εργασιακά περιβάλλοντα, όπως εθελοντικές ή κοινωνικές δραστηριότητες.

Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι επιχειρηματικές ικανότητες πρέπει να επικυρώνονται χρησιμοποιώντας ένα ενιαίο σύστημα που θα είναι μεταβιβάσιμο, συσσωρευτικό και συμβατό με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF). Μέσω του EQF, παρέχεται η δυνατότητα σε ένα νεαρό άτομο να βασίζεται σε ένα έγκυρο επιχειρηματικό προφίλ, ξεκινώντας από ένα πρώιμο στάδιο (δευτεροβάθμια εκπαίδευση), και να εμπλουτίζει τις ικανότητές του καθ' όλη τη διάρκεια της επαγγελματική του ανάπτυξης. Έχει λοιπόν την ευχέρεια της απόκτησης επιχειρηματικών προσόντων όχι μόνο μέσω της εκπαίδευσης, αλλά της κατάρτισης, της εργασιακής εμπειρίας, της παρατήρησης και των προσωπικών επιτευγμάτων.

Η επικύρωση των επιχειρηματικών ικανοτήτων πρέπει να περιλαμβάνει και τα δύο ακόλουθα:

-ποσοτικούς δείκτες για «σκληρές» δεξιότητες που βασίζονται κυρίως στη γνώση, όπως χρηματοοικονομικά, οικονομικά, μάρκετινγκ και επιχειρηματικός σχεδιασμός και πρόσθετα,

-ποιοτικά τεστ για την αντίληψη της απόκτησης «μαλακών» δεξιοτήτων όπως κοινωνικές και διαπροσωπικές ικανότητες.

Προς το παρόν, στην Ελλάδα ο κύριος τρόπος απόκτησης έγκυρου πιστοποιητικού είναι μέσω γραπτών εξετάσεων που διοργανώνονται από τον ΕΟΠΠΕΠ ή από ιδρύματα πιστοποιημένα από τον ΕΟΠΠΕΠ.

Οι διαδικασίες επικύρωσης πρέπει να περιλαμβάνουν, σύμφωνα με μεμονωμένες περιπτώσεις, όχι μόνο γραπτές εξετάσεις, αλλά και συνεντεύξεις (επίσημες ή ανεπίσημες), απόδειξη προηγούμενης εμπειρίας, παρατήρηση από πιστοποιημένους αξιολογητές, πρακτικές δοκιμές, σχετικά με τις αξιολογήσεις εργασίας και άλλα. Όλες αυτές οι διαδικασίες πρέπει να επιτρέπουν την απόκτηση πιστοποιημένων επιχειρηματικών ικανοτήτων, οι οποίες θα ισχύουν σε όλες τις ευρωπαϊκές αγορές εργασίας, καθώς θα αναγνωρίζονται και θα εκτιμώνται από τους εργοδότες διεθνώς και σε διαφορετικούς επιχειρηματικούς τομείς, όσο το δυνατόν περισσότερο.

Ιταλία

Έχοντας αναλύσει τη συνολική κατάσταση της επιχειρηματικής εκπαίδευσης στην Ιταλία, μπορούμε να πούμε ότι δεν υπάρχει σαφής και οργανωμένη στρατηγική εκπαίδευσης για την επιχειρηματικότητα, πέραν των τεχνικών και επαγγελματικών οδών. Ένα συγκεκριμένο βήμα έχει μόνο ληφθεί το 2018, με την έναρξη ενός έργου για την προώθηση μιας εκπαιδευτικής διαδικασίας για την εκπαίδευση της επιχειρηματικότητας σε κρατικά δευτεροβάθμια σχολεία. Όσον αφορά την τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχουμε δει ότι μόνο μερικά πανεπιστήμια έχουν μαθήματα ή συγκεκριμένα αναλυτικά προγράμματα για την επιχειρηματικότητα.

Από την άλλη πλευρά, όσον αφορά την αξιολόγηση και την επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων (MA), μπορούμε να πούμε ότι η μετάβαση στα MA ήταν ευρέως διαδεδομένη στη χώρα: σχεδόν όλα τα προσόντα ΕΕΚ έχουν περιγραφεί από την άποψη των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Όπως παρατηρήσαμε στις προηγούμενες ενότητες, το ECVET είχε σημαντικό ρόλο στην προώθηση αυτής της αρχής της δομής των προσόντων σε μονάδες MA.

Ωστόσο, όσον αφορά στην επιχειρηματικότητα, μπορούμε να πούμε ότι η Ιταλία βρίσκεται στα αρχικά στάδια της εφαρμογής εργαλείων αξιολόγησης και μπορεί επομένως να αναφέρεται μόνο σε βασικούς κανονισμούς, παρόλο που έχουν εκδοθεί επίσημες κατευθυντήριες γραμμές για τα σχολεία πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης. Έχει επίσης δρομολογηθεί η καθιέρωση πιστοποιητικού εγκάρσιων ικανοτήτων, μεταξύ των οποίων «στάση πρωτοβουλίας και επιχειρηματικότητας». Προς το παρόν, το Youthpass είναι το πιο εξέχον εργαλείο για την τεκμηρίωση και την περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων της επιχειρηματικής μάθησης όπως αναφέρεται από την Ιταλία.

Γεφυρώνοντας τις δύο έννοιες, προέκυψαν ενδιαφέρουσες συζητήσεις σχετικά με τη χρήση

των αρχών του ECVET για την προώθηση της προόδου μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Δυστυχώς, η πρόταση μπλόκαρε και προς το παρόν δεν αποτελεί πολιτική προτεραιότητα. Ωστόσο, μπορεί να είναι μια καλή πρόταση για περαιτέρω έρευνα σχετικά με αυτό το θέμα, καθώς μπορεί να οδηγήσει την Ιταλία να αναπτύξει ένα πιο έγκυρο πλαίσιο για την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων της επιχειρηματικότητας, ενώ παράλληλα αναπτύσσει μια ισχυρότερη σύνδεση μεταξύ της ΕΕΚ και της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

Στην Ιταλία, τα εθνικά και περιφερειακά ιδρύματα που εμπλέκονται στο σύστημα προσόντων (Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων και Έρευνας, Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Πολιτικής, Περιφέρειες) έχουν προσπαθήσει επανειλημμένα να δημιουργήσουν ένα νομικό σύνολο προτύπων για να μοιραστούν και να εναρμονίσουν τις πρακτικές επικύρωσης.

Όπως φαίνεται παραπάνω, οι δεξιότητες επιχειρηματικότητας στην Ιταλία καθορίζονται με αναφορά στο ευρωπαϊκό πλαίσιο αναφοράς για τις βασικές ικανότητες διά βίου μάθησης. Με τον νόμο 107/15 και τα εκτελεστικά του διατάγματα, τα οποία μεταρρύθμισαν το σύστημα εκπαίδευσης και κατάρτισης, η εναλλακτική σχολική εργασία καθίσταται υποχρεωτική, παρέχοντας ευνοϊκότερους όρους για την εκπαίδευση στην επιχειρηματικότητα στο σχολείο.

Τον Μάρτιο του 2018, το Υπουργείο Παιδείας, Πανεπιστημίων & Έρευνας δημοσίευσε το έγγραφο "Πρόγραμμα εκπαίδευσης επιχειρηματικότητας στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση".

Το έγγραφο απευθύνεται σε σχολεία δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης της δεύτερης βαθμίδας και στοχεύει να κάνει τη διδασκαλία της επιχειρηματικότητας αυτόνομο κομμάτι που θα έχει τη δυνατότητα να συνοδεύει άλλους κλάδους. Λαμβάνοντας υπόψη το μοντέλο EntreComp, το πρόγραμμα διδασκαλίας παρέχει στους εκπαιδευτικούς παραδείγματα πιθανών μεθόδων διδασκαλίας και θεμάτων που προτείνονται στους μαθητές, από την κατανόηση της στάσης των μαθητών έως τη διαχείριση ιδεών καθώς και την υλοποίηση των ιδεών αυτών.

Οι μαθητές θα μπορούν να πραγματοποιήσουν τις ιδέες τους μέσω καινοτομίας, δημιουργικότητας, αυτοαξιολόγησης και ανάπτυξης επιχειρηματικού πνεύματος. Οι δεξιότητες που θα αποκτηθούν θα είναι χρήσιμες για τους μαθητές όχι μόνο για ένα πιθανό μέλλον στον επιχειρηματικό τομέα, αλλά και στην επαγγελματική τους ζωή και σε όλες τις ενέργειες ενός ενεργού πολίτη.

Λαμβάνοντας υπόψη το συνολικό πλαίσιο, μπορούμε να πούμε ότι έχουν γίνει πολλά βήματα τα τελευταία χρόνια, αλλά εξακολουθεί να υπάρχει έλλειψη συγκεκριμένου «προσόντος» που να συνδέεται με τις επιχειρηματικές ικανότητες. Μπορούμε να προτείνουμε την εισαγωγή ενός «επιχειρηματικού προσόντος» που περιλαμβάνει ένα σύνολο ειδικών δεξιοτήτων και ικανοτήτων που αποκτώνται συνήθως σε διαφορετικό

περιβάλλον (μέσω της επίσημης και της μη τυπικής εκπαίδευσης και κατάρτισης). Αυτό θα ήταν ένα μέσο για να συμπεριληφθεί μια ολοκληρωμένη επιχειρηματική κατάρτιση στο Ιταλικό πλαίσιο και επίσης να δημιουργηθεί μια γέφυρα μεταξύ διαφορετικών μορφών κατάρτισης.

Πολωνία

Η ανάλυση των τρεχουσών λύσεων έδειξε ότι υπάρχει ανάγκη ανάπτυξης ενός συνεκτικού συστήματος πλαisiώσης για ολόκληρη την εκπαιδευτική διαδικασία στον τομέα της επιχειρηματικής ικανότητας. Αυτές οι ικανότητες είναι πολύ σημαντικές για την εύρεση πτυχιούχων στην αγορά εργασίας και την επίτευξη επαγγελματικών επιτυχιών. Επομένως, πρέπει να διαμορφωθούν στο δημοτικό σχολείο και να αναπτυχθούν σταδιακά στα επόμενα εκπαιδευτικά στάδια. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να αναπτυχθούν επιχειρηματικές ικανότητες στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στο πανεπιστήμιο - οι μαθητές θα πρέπει να είναι προετοιμασμένοι να εισέλθουν και να ασχοληθούν με την αγορά εργασίας. Πρέπει να λάβουν εκπαιδευτικές και επαγγελματικές αποφάσεις σχετικά με τη ζωή τους. Η επιχειρηματικότητα βοηθά στη διαχείριση τόσο των πραγματικών όσο και των άυλων πόρων, στην επίλυση προβλημάτων και στην ενεργή δράση.

Οι μαθητές και οι απόφοιτοι θα πρέπει να έχουν την ευκαιρία να ελέγξουν το επίπεδο των επιχειρηματικών τους ικανοτήτων για να μάθουν τα πλεονεκτήματά τους καθώς και τις ελλείψεις ικανότητας. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό να προσδιοριστεί - μια λεπτομερής περιγραφή των μαθησιακών αποτελεσμάτων σε μεμονωμένα εκπαιδευτικά επίπεδα καθώς και τον τρόπο και τις δυνατότητες επικύρωσής τους. Θα ήταν βέλτιστο να περιγραφούν και να ενσωματωθούν επιχειρηματικά προσόντα στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Προσόντων (IQS) που θα καθορίζει τα εθνικά επίπεδα του NQF. Ο καθορισμός προτύπων, η περιγραφή των προσόντων και η επικύρωση θα επέτρεπε στους εργαζόμενους να δοκιμάσουν τις ικανότητές τους στη δια βίου διαδικασία. Η επικύρωση πρέπει να είναι δυνατή και διαθέσιμη ανεξάρτητα από τα τυπικά ή μη τυπικά εκπαιδευτικά συστήματα - ανεξάρτητα από το εάν κάποιος έχει χρησιμοποιήσει ή όχι οργανωμένες μορφές εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η επικύρωση μπορεί επίσης να αποκτηθεί σταδιακά και ο υποψήφιος δεν χρειάζεται να επιβεβαιώσει όλα τα αποτελέσματα αμέσως την ίδια στιγμή. Η επικύρωση πρέπει να επιτρέπει συσσωρευτικά και μεταβιβάσιμα επιτεύγματα και να προσαρμόζεται στις ανάγκες διαφορετικών οφελουμένων. Αυτό μπορεί να ισχύει, για παράδειγμα, στην Ανώτατη Εκπαίδευση - όπου ένα άτομο που έχει ήδη επαγγελματική εμπειρία ή άλλη εμπειρία που δίνει την ευκαιρία να αναπτύξει επιχειρηματικές ικανότητες μπορεί να τα επιβεβαιώσει, π.χ. τεκμηριώνοντας τις δεξιότητες και την εμπειρία τους. Επίσης, θα πρέπει να διασφαλίζεται η δυνατότητα σε μια μεγαλύτερη ομάδα ατόμων που ενδιαφέρονται να αποκτήσουν προσόντα, να προχωρήσει στον έλεγχο και την επιβεβαίωση των ληφθέντων μαθησιακών αποτελεσμάτων.

Τα προσόντα της αγοράς εμφανίζονται ως απάντηση στις ανάγκες της αγοράς και καθορίζουν τις απαιτούμενες δεξιότητες που είναι απαραίτητες σε μια συγκεκριμένη θέση. Μπορούν να υποβληθούν για συμπερίληψη στο Ολοκληρωμένο Σύστημα Επαγγελματικών Προσόντων (IQS) από οποιαδήποτε οντότητα, η οποία καθορίζει την ανάγκη για μια συγκεκριμένη πιστοποίηση λόγω, π.χ., ενός κενού ικανότητας στην αγορά. Τέτοιες οντότητες μπορεί να περιλαμβάνουν μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, μεγάλες εταιρείες, βιομηχανικούς οργανισμούς, ενώσεις καθώς και εταιρείες που προσφέρουν υπηρεσίες κατάρτισης.

Κάθε εργασιακό προσόν αποτελείται από μαθησιακά αποτελέσματα ή ομάδες μαθησιακών αποτελεσμάτων, δηλαδή γνώσεις, δεξιότητες και κοινωνικές ικανότητες που απαιτούνται για την επιβεβαίωση ενός συγκεκριμένου προσόντος και με τον ίδιο τρόπο για την εκτέλεση ενός συγκεκριμένου έργου ή επαγγέλματος.

Μια περιγραφή ενός επαγγελματικού τίτλου παρέχει πληροφορίες σχετικά με το προφίλ του τίτλου, για ποιον προορίζεται το προσόν, απαιτούμενα αρχικά προσόντα, τη ζήτηση για τα προσόντα, τα προσόντα ή παρόμοιο τύπο, τυπικές χρήσεις του τίτλου καθώς και τις απαιτήσεις που ισχύουν για επικύρωση. Επιπλέον, η περιγραφή παρέχει πληροφορίες σχετικά με τα οφέλη που απορρέουν από το δεδομένο προσόν καθώς και τις προοπτικές που προσφέρει στην αγορά εργασίας.

Τα επαγγελματικά προσόντα αποκτώνται μέσω μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης. Η άτυπη εκπαίδευση περιλαμβάνει όλους τους τύπους μαθημάτων, εργαστηρίων και κατάρτισης, δηλαδή μάθηση που οργανώνεται από ιδρύματα και διεξάγεται σύμφωνα με προγράμματα σπουδών που δεν περιλαμβάνονται στο πεδίο της επίσημης εκπαίδευσης (σχολεία και πανεπιστήμια). Η μη τυπική εκπαίδευση περιλαμβάνει την απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής του ατόμου μέσα από την διεξαγωγή καθημερινών δραστηριοτήτων. Αυτό περιλαμβάνει την αυτοδιδασκαλία στο σπίτι, στην εργασία, μέσω του Διαδικτύου, καθώς και μάθηση από συναδέλφους και συνεργάτες κάποιου.

Σύμφωνα με την ιδέα της επικύρωσης, δεν έχει σημασία πώς αποκτήσατε τις γνώσεις και τις δεξιότητές σας σε ένα δεδομένο πεδίο, αυτό που έχει σημασία είναι ότι μπορείτε να αποδείξετε την κατοχή γνώσεων / δεξιοτήτων. Η ανάλυση των απαιτήσεων που σχετίζονται με την πιστοποίηση είναι ο τρόπος που πρέπει να ακολουθήσετε για να εξασφαλίσετε ένα επιτυχημένο αποτέλεσμα επικύρωσης.

Κάθε πιστοποιητικό που εκδίδεται σύμφωνα με το Ολοκληρωμένο Σύστημα Προσόντων (IQF) φέρει το εμπορικό σήμα Πολωνικού Πλαισίου Προσόντων (PQF). Το σύμβολο υποδεικνύει εάν το προσόν είναι πλήρες ή μερικό, καθώς και το επίπεδο που του έχει δοθεί. Τα επίπεδα διευκολύνουν τη σύγκριση των προσόντων που απονέμονται στην Πολωνία με εκείνα που απονέμονται σε άλλα κράτη της ΕΕ. Ιδιαίτερα επίπεδα αναφέρονται στο επίπεδο προόδου και αυτονομίας, καθώς και στο εύρος των γνώσεων, των δεξιοτήτων

και των κοινωνικών ικανοτήτων του ατόμου με τα προσόντα του συγκεκριμένου επιπέδου. Ένα επίπεδο PQF εκχωρείται σε μια συγκεκριμένη πιστοποίηση αγοράς από τον αρμόδιο υπουργό για την πιστοποίηση. Με το εμπορικό σήμα PQF, κάθε πιστοποιητικό αναγνωρίζεται τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό.

Για να επιβεβαιώσετε τα μαθησιακά αποτελέσματα από την άποψη της επιχειρηματικής ικανότητας, συνιστάται να περιγράψετε τα προσόντα της αγοράς και να υποδείξετε μεθόδους επικύρωσης κατάλληλες για την αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων. Αυτή η ικανότητα πρέπει να πιστοποιείται από τον κατάλληλο εξουσιοδοτημένο φορέα ανάθεσης (AB). Οι απόφοιτοι και οι εργαζόμενοι πρέπει να είναι σε θέση να επικυρώσουν και να αποκτήσουν ένα πιστοποιητικό που να επιβεβαιώνει τα μαθησιακά αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν στον τομέα της επιχειρηματικότητας. Ένα πιστοποιητικό που επιβεβαιώνει τα μαθησιακά αποτελέσματα στον τομέα των επιχειρηματικών ικανοτήτων μπορεί να επιτρέψει στους αποφοίτους γυμνασίου ή πανεπιστημίου να εργαστούν σε διάφορα επαγγέλματα που σχετίζονται με τις επιχειρήσεις. Το πιστοποιητικό μπορεί επίσης να ενισχύσει τη θέση και την αυτοπεποίθησή τους κατά τη λειτουργία της δικής τους επιχείρησης. Οι δυνατότητες επιβεβαίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που αποκτώνται σε διάφορες μορφές μάθησης πρέπει να επισημαίνονται: στην τυπική, ανεπίσημη και μη τυπική εκπαίδευση. Οι ικανότητες επιχειρηματικότητας θα πρέπει να περιγράφονται καλύτερα σε μια προοπτική διά βίου μάθησης, ειδικά στο επίσημο εκπαιδευτικό σύστημα. Τα σχολεία πρέπει να δώσουν μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας των μαθητών και ότι τα εκπαιδευτικά προγράμματα σε μεμονωμένα εκπαιδευτικά στάδια είναι συμβατά μεταξύ τους. Οι μαθητές και οι απόφοιτοι θα πρέπει να είναι σε θέση να αναπτύξουν επιχειρηματικές ικανότητες σε μεγαλύτερο βαθμό, καθώς και να επιβεβαιώσουν και να αποκτήσουν πιστοποιητικά, τα οποία θα τους παρακινήσουν να αναπτυχθούν περαιτέρω, αλλά και να λάβουν ανατροφοδότηση σχετικά με το επίπεδο των ικανοτήτων τους.

Ισπανία

Μετά την ανάλυση της κατάστασης στην Ισπανία σχετικά με τη μάθηση της επιχειρηματικότητας στο εκπαιδευτικό σύστημα, είναι δυνατόν να δηλωθεί ότι, αν και υπάρχει βελτίωση της κατάστασης σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά που θα μπορούσε να γίνει σε αυτό το θέμα. Οι μελέτες που διεξήχθησαν όχι μόνο ζήτησαν τη γνώμη των εκπαιδευτών ή των επιχειρηματιών, αλλά ζητήθηκε επίσης από τους μαθητές της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης και της ΕΕΚ να αποκτήσουν μια πιο εστιασμένη ιδέα για την πραγματική γνώση που αισθάνονται ότι έχουν στην επιχειρηματικότητα.

Τα αποτελέσματα ήταν ότι, αν και υπάρχουν πιθανότητες να μελετήσουν θέματα που σχετίζονται με κάποιον τρόπο με την επιχειρηματικότητα και τις επιχειρήσεις εν γένει, είναι πάντα προαιρετικά και δεν παρέχονται στους μαθητές «υποχρεωτικές» σπουδές που

αργότερα θα τους δώσουν κάποια βάση για να δημιουργήσουν μια ολοκληρωμένη ιδέα της πραγματικής έννοιας του επιχειρηματία. Μερικοί από τους μαθητές που ρωτήθηκαν δεν γνώριζαν καν τι σημαίνει ο όρος επιχειρηματίας. Καθώς δε η επιχειρηματικότητα παρουσιάζεται ως πιθανός δρόμος εργασίας για αυτούς, θα ήταν ενδιαφέρον για το μέλλον τους να βεβαιωθούν ότι έχουν μια σαφή ιδέα για το τι εμπεριέχει ο όρος.

Σε σύγκριση με τα προηγούμενα χρόνια ή τα εκπαιδευτικά συστήματα, φαίνεται ότι ένας μεγαλύτερος αριθμός μαθητών γνωρίζει τον όρο. Ωστόσο, υπάρχει ακόμη πολλή δουλειά που θα μπορούσε πιθανά να πραγματοποιηθεί όχι μόνο για να τους κάνει να κατανοήσουν τον όρο αλλά και να το θεωρήσουν ως πιθανό μέλλον για αυτούς. Υπό αυτήν την έννοια, η τρέχουσα εργασία που γίνεται με την επικύρωση των σπουδών στα διάφορα στάδια του εκπαιδευτικού συστήματος είναι ένας καλός τρόπος για να εξασφαλιστεί αυτή η βελτίωση, αν και όπως αναφέρεται στην καταγραφή στην Πολωνία, θα ήταν ενδιαφέρον να περιγράψουμε και να ενσωματώσουμε την επιχειρηματική δραστηριότητα προσόντα στο σύστημα IQS που θα καθορίζει τα επίπεδα NQF, τα οποία με τη σειρά τους θα διευκολύνουν την επικύρωση των εν λόγω ικανοτήτων. Αυτό στην πραγματικότητα θα διευκόλυνε επίσης την ανταλλαγή μεταξύ τύπων εκπαίδευσης και θα έκανε ακόμη πιο ελκυστικό για τους πιθανούς χρήστες να επεκτείνουν την εκπαίδευσή τους, εάν αισθάνονται ότι υπάρχει αδυναμία μετάβασης από το ένα μέρος στο άλλο.

Τα δια βίου, επαγγελματικά προσόντα χρησιμεύουν για να περιγράψουν τις επαγγελματικές δεξιότητες- δίνοντας βάση στην απασχόληση- που μπορούν να αποκτηθούν μέσω αρθρωτής κατάρτισης ή άλλων τύπων κατάρτισης, καθώς και μέσω της εργασιακής εμπειρίας. Σύμφωνα με τον ισπανικό νόμο, οι επαγγελματικές ικανότητες έχουν συγκεντρωθεί για να δώσουν απάντηση σε προσφορές εργασίας που είναι σχετικές με τις απαιτήσεις της αγοράς και όλες συγκεντρώνονται σε ένα έγγραφο που διατίθεται από την κυβέρνηση. Ωστόσο, αυτά τα επαγγελματικά προσόντα δεν ορίζονται ως σχέδιο κατάρτισης, αλλά ως αναφορά, ένα σύνολο γνώσεων και δεξιοτήτων που θα επέτρεπε στο άτομο να πραγματοποιήσει την επαγγελματική ικανότητα που μελετά.

Τα εν λόγω προσόντα αποτελούνται από μονάδες ικανότητας, στοιχεία αναγνώρισης και ενότητες εκπαίδευσης. Η δομή έχει δημιουργηθεί για να αξιολογεί και να πιστοποιεί τον εργαζόμενο σε κάθε μονάδα ικανότητας, και διευκολύνει τη συγκέντρωση προσόντων που μπορούν με τη σειρά τους να γίνουν πιστοποιητικό ΕΕΚ, εάν το άτομο περάσει από όλες τις μονάδες ικανοτήτων που περιλαμβάνουν το πτυχίο ΕΕΚ.

Συγκεκριμένα, ο κατάλογος ικανοτήτων που διατίθεται στην Ισπανία δημιουργείται ακολουθώντας έξι βήματα, στα οποία πρέπει να επισημανθεί ότι οι ορισμοί των καταλόγων δημιουργούνται μέσω ομάδων εργασίας, οι οποίες σχηματίζονται από εμπειρογνώμονες κατάρτισης και παραγωγικού τομέα, και βασίζονται σε σχετικές προτάσεις των οργανισμών που εκπροσωπούνται στο Γενικό Συμβούλιο Επαγγελματικής Κατάρτισης. Τα προσόντα είναι ειδικά για συγκεκριμένα περιβάλλοντα της αγοράς, λαμβάνοντας υπόψη τις ανάγκες του εργατικού δυναμικού και την αποτελεσματική προσαρμογή στα παραγωγικά συστήματα που μπορούν να επωφεληθούν από αυτά.

Η περιγραφή των προσόντων περιλαμβάνει επίσης πληροφορίες σχετικά με το προφίλ του τίτλου σπουδών, για ποιον προορίζεται το προσόν, απαιτούμενα αρχικά προσόντα, τη ζήτηση για τα προσόντα, τα προσόντα ή παρόμοιο τύπο, τυπικές χρήσεις του τίτλου καθώς και τις απαιτήσεις που ισχύουν για την επικύρωση.

Τα επαγγελματικά προσόντα μπορούν να αποκτηθούν μέσω τριών τρόπων: μαθήματα face-to-face, διαδικτυακά μαθήματα και δωρεάν δοκιμές. Χωρίζονται σε τρία διαφορετικά επίπεδα (βασικά, ενδιάμεσα και υψηλά), και για να υπάρξει πρόσβαση σε καθένα από αυτά, απαιτείται το προηγούμενο. Επίσης, υπάρχει ένας επιπλέον τύπος γνωστός ως τύπος εξειδίκευσης, ο οποίος απαιτεί συγκεκριμένους τίτλους ανάλογα με το μάθημα. Αυτά τα προσόντα μπορούν να αποκτηθούν μέσω τυπικής, μη τυπικής και άτυπης εκπαίδευσης, ανάλογα με το είδος των προσόντων.

Τα προσόντα δεν επικυρώνονται ανάλογα με τον οργανισμό στον οποίο αποκτήθηκαν οι γνώσεις, αλλά με τη δυνατότητα απόδειξης κατοχής της ίδιας γνώσης. Αυτό σημαίνει ότι μια επιτυχημένη επικύρωση περιλαμβάνει τον αποτελεσματικό έλεγχο των ικανοτήτων που συμφωνήθηκαν στα προσόντα, μέσω μιας ανάλυσης που αποδεικνύει ότι πληρούνται οι απαιτήσεις. Κατά τη μελέτη ενός τίτλου που έχει εγκριθεί από την Ισπανική κυβέρνηση σε ένα πιστοποιημένο κέντρο, το πιστοποιητικό που αποκτήθηκε θα είναι επίσημο και θα περιλαμβάνει εμπορικό σήμα από την Ισπανική κυβέρνηση. Αυτό θα βεβαιώσει την επίσημη πιστοποίηση και θα διευκολύνει επίσης τη σύγκριση μεταξύ των προσόντων, καθώς θα ακολουθήσουν τα ίδια επίπεδα πιστοποίησης που εξηγήθηκαν στην αρχή αυτής της έκθεσης. Κάθε προσόν έχει ένα καθορισμένο επίπεδο EQF (MEC στα Ισπανικά).

Ως τρόπος επιβεβαίωσης των αποτελεσμάτων που αποκτώνται σε μια επιχειρηματική ικανότητα, συνιστάται στη συνέχεια να παράγει και να περιγράφει ένα επαγγελματικό προσόν στο οποίο συμπεριλαμβάνονται τα μαθησιακά αποτελέσματα που θεωρούνται απαραίτητα. Το εν λόγω πιστοποιητικό θα επέτρεπε στους αποφοίτους και τους εργαζόμενους να επικυρώσουν και να επιβεβαιώσουν την κυριότητα των εν λόγω μαθησιακών αποτελεσμάτων που σχετίζονται με την επιχειρηματικότητα και θα παρότρυνε τους μαθητές που επί του παρόντος δεν γνωρίζουν την επιχειρηματικότητα, να την αξιολογήσουν ως πιθανό δρόμο στο επαγγελματικό τους μέλλον. Ένα πιστοποιητικό για την επιχειρηματικότητα θα διευκόλυνε επίσης τις διαφορετικές δραστηριότητες των επιχειρηματιών, ενεργώντας ως βάση εμπιστοσύνης με διαφορετικούς τρόπους, για παράδειγμα την εμπιστοσύνη των επενδυτών.

Στη συνέχεια, όπως εκφράζεται στην αναφορά της Πολωνίας, τα σχολεία θα έδιναν μεγαλύτερη προσοχή στην ανάπτυξη της επιχειρηματικής ικανότητας των μαθητών, καθώς και στην επιβεβαίωση και την απόκτηση πιστοποιητικών, τα οποία θα τους παρακινούσαν για περαιτέρω ανάπτυξη, αλλά και για την ανατροφοδότηση σχετικά με το επίπεδο των ικανοτήτων τους.

4. Περίληψη

Η επικύρωση ελέγχει εάν ένας/μία υποψήφιος/α για ένα συγκεκριμένο προσόν, ανεξάρτητα από τη μέθοδο μάθησης αυτού, έχει επιτύχει ένα ξεχωριστό μέρος ή όλα τα μαθησιακά αποτελέσματα που απαιτούνται για αυτό το προσόν. Η αξιολόγηση και η επικύρωση των μαθησιακών αποτελεσμάτων μπορεί να είναι ανεξάρτητη από τον τρόπο απόκτησής τους. Στο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF), πρέπει να είναι δυνατή η αναγνώριση των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιτυγχάνονται στη μη τυπική εκπαίδευση και μέσω της άτυπης μάθησης. Οι επιχειρηματικές ικανότητες είναι πολύ περίπλοκες. Ως εκ τούτου, η αξιολόγησή τους απαιτεί μια πολύ προσεκτική διαδικασία και τη χρήση πολλών μεθόδων αξιολόγησης. Οι «μαλακές» ικανότητες είναι πιο δύσκολο να μετρηθούν και απαιτούν συγκεκριμένες μεθόδους αξιολόγησης.